ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

«ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ – ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2024/2831 – ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών αντιμετωπίζει θετικά την πρωτοβουλία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου πλαισίου προστασίας των εργαζομένων στις ψηφιακές πλατφόρμες και τη ρύθμιση της χρήσης συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης στην αγορά εργασίας.

Η ψηφιακή μετάβαση δημιουργεί νέες δυνατότητες για τις επιχειρήσεις, αλλά και νέες απαιτήσεις για την προστασία των εργαζομένων. Η διαφάνεια στη χρήση αλγοριθμικών συστημάτων, η ανθρώπινη εποπτεία των αποφάσεων που επηρεάζουν την απασχόληση και η διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την υπεύθυνη αξιοποίηση της τεχνολογίας.

Παράλληλα, όμως, η αποτελεσματικότητα του νέου πλαισίου εξαρτάται από τη σαφήνεια των κανόνων, την αναλογικότητα των υποχρεώσεων και τη δυνατότητα πραγματικής εφαρμογής τους από τις επιχειρήσεις.

Βασική θέση του ΕΒΕΑ είναι ότι η ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2831 πρέπει να γίνει με πιστότητα στο περιεχόμενο και στους σκοπούς της, χωρίς αδικαιολόγητη επέκταση των ρυθμίσεων σε επιχειρηματικές δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πραγματικό πεδίο εφαρμογής της.

Η προστασία της εργασίας και η ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις δεν αποτελούν αντικρουόμενους στόχους. Αντίθετα, η σαφής οριοθέτηση των υποχρεώσεων ενισχύει τόσο την αποτελεσματικότητα της εποπτείας όσο και τη συμμόρφωση.

Με βάση τις παρατηρήσεις των επιχειρήσεων-μελών μας και την επεξεργασία των σχετικών διατάξεων, υποβάλλουμε τις ακόλουθες προτάσεις.

1. *Σαφής οριοθέτηση της έννοιας της ψηφιακής πλατφόρμας εργασίας*

Άρθρα 3 και 4 – Άρθρα 130Α και 131 παρ. 1 περ. α΄ ΚΕΔ

Ο ορισμός της ψηφιακής πλατφόρμας εργασίας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο του νομοσχεδίου, καθώς καθορίζει ποιες επιχειρήσεις υπάγονται στο ειδικό ρυθμιστικό καθεστώς.

Ακαδημίας 7, 106 71 Αθήνα, Τηλ.: 210 36 24 280, 210 36 02 538, www.acci.gr, e-mail: president@acci.gr

Το σχέδιο νόμου ενσωματώνει τα τέσσερα σωρευτικά κριτήρια της ευρωπαϊκής Οδηγίας. Ωστόσο, θεωρούμε αναγκαίο να αποτυπωθεί ρητά και η ουσιώδης διευκρίνιση της αιτιολογικής σκέψης 20, σύμφωνα με την οποία η οργάνωση της εργασίας πρέπει να αποτελεί αναγκαίο και ουσιώδες στοιχείο της δραστηριότητας του παρόχου και όχι απλώς δευτερεύον ή επικουρικό χαρακτηριστικό.

Η διάκριση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για επιχειρήσεις που αξιοποιούν ψηφιακές εφαρμογές για την επικοινωνία με πελάτες, τη λήψη παραγγελιών, τη διαχείριση ραντεβού ή τη συνεργασία με ανεξάρτητους επαγγελματίες. Η χρήση τέτοιων εργαλείων δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι η επιχείρηση οργανώνει εργασία κατά την έννοια της Οδηγίας. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελούν οι επιχειρήσεις άμεσων πωλήσεων, οι οποίες διαθέτουν δικά τους προϊόντα και χρησιμοποιούν ψηφιακά μέσα για τη διασύνδεση καταναλωτών με ανεξάρτητους συνεργάτες. Η υπαγωγή τους στο καθεστώς των ψηφιακών πλατφορμών αποκλειστικά λόγω της χρήσης τέτοιων εργαλείων θα μπορούσε να δημιουργήσει δυσανάλογες διοικητικές και οικονομικές επιβαρύνσεις

Πρόταση ΕΒΕΑ

Να συμπληρωθεί ο ορισμός της ψηφιακής πλατφόρμας εργασίας, ώστε να διευκρινίζεται ότι δεν εμπίπτουν σε αυτόν πάροχοι των οποίων ο πρωταρχικός σκοπός είναι η πώληση ή διάθεση δικών τους αγαθών ή υπηρεσιών, εφόσον η οργάνωση της εργασίας φυσικών προσώπων αποτελεί αποκλειστικά δευτερεύον και επικουρικό στοιχείο της δραστηριότητάς τους.

Επίσης, να προβλεφθεί ρητά ότι η χρήση ψηφιακών εργαλείων για τη διαβίβαση παραγγελιών, τη γεωγραφική αντιστοίχιση πελατών και συνεργατών, την επικοινωνία ή την εκκαθάριση προμηθειών δεν συνιστά από μόνη της οργάνωση εργασίας.

Η διευκρίνιση πρέπει να εφαρμόζεται με βάση τα πραγματικά χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, ώστε να αποτρέπεται και η καταστρατήγηση των κανόνων προστασίας των εργαζομένων.

2. *Αναλογική εφαρμογή της αλληλέγγυας ευθύνης πλατφόρμας και διαμεσολαβητή*

Άρθρο 5 – Άρθρο 131Α ΚΕΔ

Η Οδηγία προβλέπει την καθιέρωση κατάλληλων μηχανισμών προστασίας των προσώπων που παρέχουν εργασία μέσω ψηφιακών πλατφορμών, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, συστημάτων αλληλέγγυας ευθύνης.

Το προτεινόμενο εθνικό πλαίσιο θεσπίζει γενική αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη της πλατφόρμας και του διαμεσολαβητή, χωρίς να προσδιορίζονται με επαρκή σαφήνεια οι προϋποθέσεις απαλλαγής.

Η διατύπωση αυτή δημιουργεί αβεβαιότητα, ιδιαίτερα όταν μια επιχείρηση συνεργάζεται με ανεξάρτητους τρίτους και δεν έχει ουσιαστική δυνατότητα ελέγχου κάθε ενέργειάς τους.

Ακαδημίας 7, 106 71 Αθήνα, Τηλ.: 210 36 24 280, 210 36 02 538, www.acci.gr, e-mail: president@acci.gr

Το ΕΒΕΑ θεωρεί ότι η προστασία των εργαζομένων πρέπει να παραμείνει πλήρης, αλλά η κατανομή της ευθύνης οφείλει να λαμβάνει υπόψη την πραγματική δυνατότητα ελέγχου και παρέμβασης κάθε εμπλεκόμενου μέρους.

Πρόταση ΕΒΕΑ

Να εξειδικευθούν οι προϋποθέσεις απαλλαγής της ψηφιακής πλατφόρμας από την ευθύνη, όταν αποδεικνύεται σωρευτικά ότι:

- Έχει ασκήσει την απαιτούμενη δέουσα επιμέλεια.
- Έχει καθορίσει συμβατικά τις υποχρεώσεις του διαμεσολαβητή και έχει παράσχει τα αναγκαία μέσα συμμόρφωσης.
- Έχει εφαρμόσει εύλογους μηχανισμούς ελέγχου.
- Η συγκεκριμένη παράβαση οφείλεται αποκλειστικά σε ενέργειες ή παραλείψεις του διαμεσολαβητή, εκτός της πραγματικής σφαίρας ελέγχου της πλατφόρμας.

Η ρύθμιση αυτή θα περιορίσει την ανασφάλεια δικαίου, διατηρώντας παράλληλα αποτελεσματικούς μηχανισμούς προστασίας

3. Συντονισμός με τον ευρωπαϊκό Κανονισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη και τον ΓΚΠΔ

Άρθρα 8 έως 12 – Άρθρα 132Β έως 132ΣΤ ΚΕΔ

Η εισαγωγή κανόνων διαφάνειας και ανθρώπινης εποπτείας στη χρήση αλγοριθμικών συστημάτων αποτελεί θετική εξέλιξη. Ωστόσο, τα συστήματα αλγοριθμικής διαχείρισης στην απασχόληση μπορεί να υπάγονται ταυτόχρονα στις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 για την Τεχνητή Νοημοσύνη και του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

Η παράλληλη εφαρμογή διαφορετικών κανονιστικών πλαισίων ενδέχεται να οδηγήσει σε πολλαπλές διαδικασίες τεκμηρίωσης, επαναλαμβανόμενες αξιολογήσεις και αποκλίνουσες ερμηνείες από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, το διοικητικό κόστος αυτών των διαδικασιών μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Το ζητούμενο δεν είναι να περιοριστούν οι υποχρεώσεις προστασίας των εργαζομένων, αλλά να αποφευχθεί η άσκοπη επανάληψη διαδικασιών που εξυπηρετούν ουσιαστικά τον ίδιο σκοπό.

Πρόταση ΕΒΕΑ

Να προβλεφθεί δυνατότητα ενιαίας τεκμηρίωσης της συμμόρφωσης, η οποία θα μπορεί να καλύπτει τις συναφείς απαιτήσεις της εργατικής νομοθεσίας, του ΓΚΠΔ και του Κανονισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη, χωρίς να καταργούνται αυτοτελείς υποχρεώσεις που προβλέπονται από το ενωσιακό δίκαιο.

Ακαδημίας 7, 106 71 Αθήνα, Τηλ.: 210 36 24 280, 210 36 02 538, www.acci.gr, e-mail: president@acci.gr

Παράλληλα, προτείνεται:

- Η έκδοση κοινών ερμηνευτικών οδηγιών από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και την Επιθεώρηση Εργασίας.
- Η κατάρτιση κοινών υποδειγμάτων συμμόρφωσης, εντός εξαμήνου.
- Η αποσαφήνιση ότι οι ειδικές διατάξεις για την αλγοριθμική διαχείριση στις ψηφιακές πλατφόρμες δεν επεκτείνονται αυτομάτως σε επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν λογισμικό τεχνητής νοημοσύνης για τη διαχείριση του προσωπικού τους, χωρίς να αποτελούν ψηφιακές πλατφόρμες εργασίας.

Η τελευταία διευκρίνιση δεν επηρεάζει τις υποχρεώσεις που οι επιχειρήσεις αυτές υπέχουν από την υπόλοιπη εφαρμοστέα εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

4. Ενιαία έναρξη εφαρμογής και επαρκής μεταβατική περίοδος

Άρθρο 9 και άρθρο 47 παρ. 2

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις, η υποχρέωση εκτίμησης αντικτύπου προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 2027, ενώ συναφείς υποχρεώσεις ενημέρωσης, εποπτείας και επανεξέτασης ενεργοποιούνται νωρίτερα.

Η χρονική αυτή ασυμμετρία δημιουργεί πρακτικές δυσκολίες, καθώς η αποτελεσματική εφαρμογή των επιμέρους υποχρεώσεων προϋποθέτει την προηγούμενη αξιολόγηση των σχετικών συστημάτων. Οι επιχειρήσεις χρειάζονται επαρκή χρόνο για να προσαρμόσουν τις εσωτερικές διαδικασίες, τα πληροφοριακά συστήματα και τις συμβατικές τους σχέσεις.

Πρόταση ΕΒΕΑ

Να καθοριστεί ενιαία ημερομηνία εφαρμογής για τις διατάξεις των άρθρων 132Β έως 132ΣΤ ΚΕΔ, με εύλογο μεταβατικό διάστημα προσαρμογής.

Κατά το μεταβατικό αυτό διάστημα, προτείνεται η Επιθεώρηση Εργασίας να δίνει προτεραιότητα στην ενημέρωση και στην έκδοση συστάσεων συμμόρφωσης πριν από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τυπικές ή διορθώσιμες παραβάσεις.

Η προσέγγιση αυτή δεν θα πρέπει να καταλαμβάνει σοβαρές ή επαναλαμβανόμενες παραβάσεις που θίγουν ουσιώδη δικαιώματα των εργαζομένων.

5. Ειδική μέριμνα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Πέραν των επιμέρους νομοτεχνικών παρατηρήσεων, το ΕΒΕΑ θεωρεί αναγκαίο να ληφθεί υπόψη η πραγματική δυνατότητα συμμόρφωσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ακαδημίας 7, 106 71 Αθήνα, Τηλ.: 210 36 24 280, 210 36 02 538, www.acci.gr, e-mail: president@acci.gr

Η εφαρμογή ενός σύνθετου πλαισίου απαιτεί εξειδικευμένη νομική και τεχνική υποστήριξη, την οποία πολλές μικρότερες επιχειρήσεις δεν διαθέτουν εσωτερικά. Για τον λόγο αυτό προτείνουμε τη δημιουργία πρακτικού οδηγού συμμόρφωσης, με συγκεκριμένα παραδείγματα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, σαφή προσδιορισμό των υποχρεώσεων και τυποποιημένα υποδείγματα.

Το ΕΒΕΑ είναι διατεθειμένο να συνεργαστεί με το Υπουργείο και τις αρμόδιες αρχές για την ενημέρωση των επιχειρήσεων και τη διευκόλυνση της εφαρμογής των νέων κανόνων.

Συμπεράσματα

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών στηρίζει την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2831 και την ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων στο νέο ψηφιακό περιβάλλον. Θεωρούμε, ωστόσο, ότι πριν από την οριστικοποίηση του νομοσχεδίου είναι αναγκαίες συγκεκριμένες βελτιώσεις, κυρίως ως προς τον ορισμό της ψηφιακής πλατφόρμας εργασίας, την κατανομή της ευθύνης μεταξύ πλατφόρμας και διαμεσολαβητή, τον συντονισμό των υποχρεώσεων συμμόρφωσης και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.

Η Ελλάδα χρειάζεται κανόνες που προστατεύουν αποτελεσματικά τους εργαζομένους, χωρίς να δημιουργούν περιττά εμπόδια στην ψηφιακή ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Η ασφάλεια δικαίου είναι απαραίτητη για να μπορούν οι επιχειρήσεις να επενδύουν, να καινοτομούν και να δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας. Ζητούμε, συνεπώς, να εξεταστούν οι προτεινόμενες τροποποιήσεις κατά την τελική επεξεργασία του σχεδίου νόμου.

Το ΕΒΕΑ παραμένει στη διάθεση του Υπουργείου για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση και για ουσιαστικό διάλογο επί των συγκεκριμένων διατάξεων.

Ακαδημίας 7, 106 71 Αθήνα, Τηλ.: 210 36 24 280, 210 36 02 538, www.acci.gr, e-mail: president@acci.gr